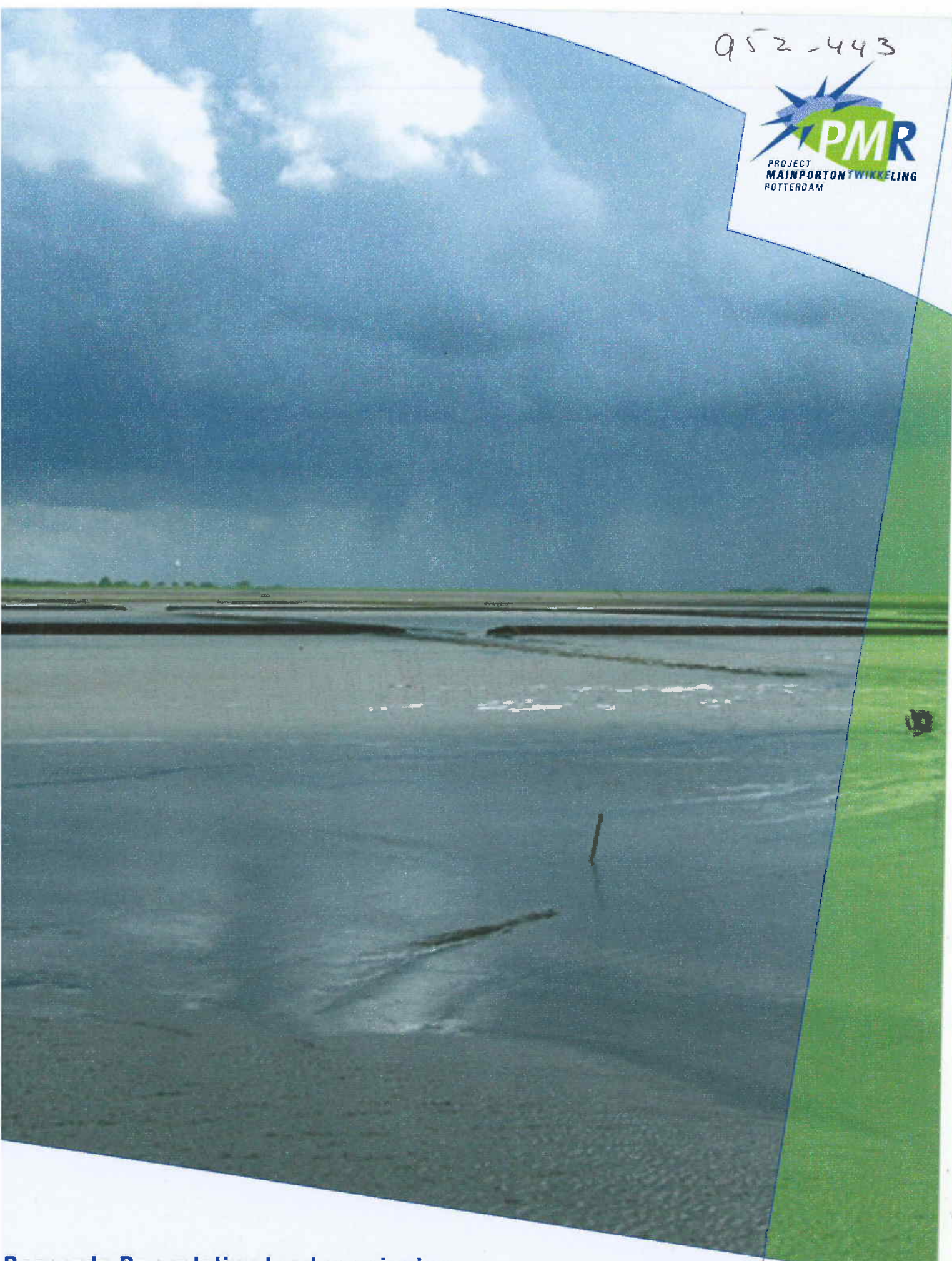

952-443

Passende Beoordeling Landaanwinning
Deelrapport speciale beschermingszones
Waddenzee en Noordzeekustzone *afgehand*

Passende Beoordeling Landaanwinning

**Deelrapport Speciale Beschermingzones
Waddenzee en Noordzeekustzone**

juni 2006

Inhoudsopgave

Samenvatting 3

1. Inleiding 5

- 1.1 PKB PMR 5
- 1.2 Wettelijk kader voor de Passende beoordeling 6
- 1.3 Relatie met effectbeoordeling bij vervolgbesluiten 7
- 1.4 Leeswijzer 8

2. Systematiek passende beoordeling 9

- 2.1 Uitgangspunten 9
- 2.2 Relaties tussen ingrepen en effecten 10
- 2.3 Afbakening 12
- 2.4 Gehanteerde werkmethoden 13
- 2.5 Toetsingskader voor beoordeling van de effecten 13

3. Dynamische processen: slib, nutriënten en vislarven 17

- 3.1 Eerder gevonden effecten 17
- 3.2 Modellen en historische analyses 17
- 3.3 Effecten op slibtransport 19
- 3.4 Effecten op nutriënten en primaire productie 20
- 3.5 Effecten op vislarventransport 21

4. Doorvertaling: duurzaam voortbestaan van habitats en soorten 23

- 4.1 Algemeen 23
- 4.2 Analyse van het ecosysteem 23
- 4.3 Effecten op habitats 25
- 4.4 Effecten op soorten 26
- 4.5 Modelresultaten in relatie tot de aannamen voor de ecologische doorvertaling 30

5. Beoordeling van de effecten 31

- 5.1 Algemeen 31
- 5.2 Beoordeling 31
- 5.3 De veranderingen in perspectief 32
- 5.4 Toets op verstoring en verslechtering 33
- 5.5 Conclusie 33
- 5.6 Audit van de Passende Beoordeling 34

Bijlage 1 - Literatuur 35

Bijlage 2 – Kaartmateriaal 36

Bijlage 3 - Cumulatie met andere plannen, projecten en autonome ontwikkelingen 39

Bijlage 4 - Participanten 42

Bijlage 5 – Te beschermen soorten en habitats 45

Samenvatting

Het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) heeft als doel het versterken van de mainport Rotterdam en het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in Rijnmond. Onderdeel van het project is een landaanwinning voor maximaal 1.000 hectare netto uitgeefbaar deepsea haven- en industrieterrein, ter uitbreiding van de Rotterdamse haven. De besluitvorming over het project PMR vindt plaats via de procedure van de Planologische Kernbeslissing (PKB) en daarop aansluitende vervolgbesluiten.

In januari 2005 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de concrete beleidsbeslissingen van de PKB-plus PMR van september 2003 vernietigd. Een van redenen was dat niet voldoende aannemelijk was gemaakt dat de aanleg van de landaanwinning geen significant effect zou hebben op de te beschermen waarden van de Waddenzee. In vervolg hierop heeft het kabinet nader onderzoek in gang gezet, gericht op herstel van de PKB PMR. Dit heeft geleid tot deze Passende Beoordeling, deelrapport Waddenzee en Noordzeekustzone. Deze Passende Beoordeling geeft duidelijkheid over de omvang en de gevolgen van mogelijke veranderingen in slib-, nutriënten- en vislarventoevoer voor de te beschermen natuurlijke kenmerken van de Waddenzee. Deze Passende Beoordeling wordt gebruikt voor de onderbouwing van een opnieuw uit te brengen deel 3 van PKB PMR (2006).

Uitgevoerd onderzoek

Voor deze Passende Beoordeling zijn drie parallel lopende trajecten doorlopen, namelijk:

Modelberekeningen: hierbij zijn specifiek gericht op dit project bestaande modellen geijkt. Voor het transport van vislarven is gebruik gemaakt van nieuw ontwikkelde modeltoepassingen. Met de modellen is berekend welke invloed de landaanwinning (en de daarvoor benodigde zandwinning) heeft op het gehalte aan slib, nutriënten en vislarven in het zeewater bij de Noordzeekust en in de westelijke Waddenzee.

Expertsessies: op basis van bestaande kennis is met medewerking van vooraanstaande Nederlandse experts gekeken naar de doorwerking van veranderingen van de gehalten aan slib, nutriënten en vislarven op de beschermde natuurwaarden in de Waddenzee en de Noordzeekustzone.

Historische analyses: in dit traject is op basis van historische analyses van waarnemingen onderzocht of grootschalige ingrepen die in het verleden zijn uitgevoerd langs de Nederlandse kust terug te vinden zijn in de geregistreerde waarden van bodemligging, slibgehaltenes en nutriëntengehaltenes in het Waddenzeegebied.

Bovenstaande drie trajecten zijn geaudit door een internationale commissie van vooraanstaande deskundigen. De reactie van deze deskundigen is in een auditverslag opgenomen. De hoofdconclusie is: "The assessment was carried out very well, using the best possible methods, data and expertise. There are no major deficiencies." (De beoordeling is erg goed uitgevoerd, met gebruikmaking van de best beschikbare methodes, informatie en kennis. Er zijn geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd).

Uitgangspunten

Deze Passende Beoordeling heeft zich gericht op de ontwerpen die de bandbreedte van de effecten op de Waddenzee bepalen, namelijk Referentieontwerp II en de Doorsteekvariant.

Modelresultaten

Berekend is dat het slibgehalte in de westelijke Waddenzee afneemt met ongeveer 10 % (bij de Doorsteekvariant) tot 15% (bij Referentieontwerp II).

De afname van het gehalte aan nutriënten is zeer beperkt. Weliswaar kunnen er iets minder opgeloste nutriënten in de Waddenzee komen als gevolg van de landaanwinning, daar staat tegenover dat de hoeveelheid aan organisch materiaal gebonden nutriënten toe zal nemen. In combinatie met de grotere lichtinval die het gevolg is van het lagere slibgehalte, is het effect op de primaire productie nagenoeg nul. Voor vislarven (Haring, Schol, Tong en Zandspiering zijn relevant en onderzocht) geldt dat er geen effect zal zijn op het percentage jonge vis dat de Waddenzee bereikt. Ook het tijdstip waarop ze in de Waddenzee arriveren zal niet veranderen als gevolg van de landaanwinning.

Expertsessies: doorwerking op habitats en soorten

Wijzigingen in slibaanvoer (in de ordes van grootte waar het nu over gaat: 10 of 15%) blijken niet of nauwelijks tot veranderingen in de natuurlijke kenmerken van het Waddenzegebied te leiden. Er zijn geen significante effecten te verwachten op habitats. De bodemligging van de Waddenzee en Noordzeekustzone, en daarmee de oppervlakte van de beschermde habitats, wordt niet beïnvloed door slibgehalten. De berekende vermindering van het slibgehalte in het water zijn te beperkt om (significante) veranderingen te kunnen veroorzaken op de kwaliteit van de te beschermen habitats.

Op basis van de kennis van het ecosysteem, het voorkomen van soorten, hun dieet en actieradius is in kaart gebracht welke soorten gevoelig zijn voor veranderingen in gehalte aan slib en nutriënten en de hoeveelheid vislarven. Dit blijken alleen de Eideereend, de Scholekster, de Kanoetstrandloper en de Dwergstern te zijn. Bij een teruggang in nutriëntenaanvoer naar het Waddenzegebied zouden effecten op deze soorten niet kunnen worden uitgesloten. Omdat uit de modelberekeningen blijkt dat de veranderingen in de aanvoer van nutriënten klein zijn en de effecten op de primaire productie nagenoeg nul zijn, hebben deze veranderingen in de ecologische doorwerking geen significante betekenis. De staat van instandhouding van deze soorten zal als gevolg van de landaanwinning niet veranderen.

Resultaten historische analyses

Uit de historische reeksen van metingen van bodemligging, slibgehalten en nutriëntengehaltes in het Waddenzegebied zijn géén effecten van grote ingrepen in de kustzone (zoals de Deltawerken) te herleiden. Daaruit kan worden afgeleid dat dit naar verwachting ook zal gelden voor de landaanwinning.

Cumulatie

Met de rekenmodellen en bij de ecologische doorvertaling is ook gekeken naar mogelijke cumulatie van effecten met die van andere projecten en indirecte effecten, onder andere de gevolgen van autonome ontwikkelingen¹. Dit heeft niet geleid tot andere conclusies.

Conclusie

Al het bovenstaande in acht genomen wordt geconcludeerd dat, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen en met cumulatie van effecten van andere plannen en projecten, de landaanwinning (en de daarvoor benodigde zandwinning) geen significante effecten zal veroorzaken op de Natura 2000-gebieden de Waddenzee en de Noordzeekustzone. Tevens wordt geconcludeerd dat geen sprake is van verstoring of verslechtering van de beschermde natuurwaarden.

¹ De onderzochte projecten zijn benoemd in bijlage 1

1. Inleiding

1.1 PKB PMR

Het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) heeft als doel het versterken van de mainport Rotterdam en het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in Rijnmond. Onderdeel van het project is een landaanwinning voor maximaal 1.000 hectare netto uitgeefbaar deepsea haven- en industrieterrein, ter uitbreiding van de Rotterdamse haven. De besluitvorming over het project PMR vindt plaats via de procedure van de Planologische Kernbeslissing (PKB).

De landaanwinning zal worden aangelegd in de Voordelta. De Voordelta maakt deel uit van 'Natura 2000', een coherent Europees ecologisch netwerk van speciale beschermingszones als bedoeld in de Vogel- en Habitatrichtlijn. Plannen en projecten die mogelijk gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden, moeten worden getoetst op die gevolgen. De landaanwinning kan effecten hebben op de volgende Natura 2000-gebieden:

- Voordelta;
- Voornes Duin;
- Duinen van Goeree/Kwade Hoek;
- Waddenzee en Noordzeekustzone.

Deze gebieden zijn aangewezen/aangemeld als speciale beschermingszone in het kader van de Europese Vogel- en/of Habitatrichtlijn. De gevolgen van de landaanwinning voor al deze speciale beschermingszones zijn beschreven in een 'Passende Beoordeling'. Deze Passende Beoordeling is beschreven in twee deelrapporten:

- een deelrapport over de speciale beschermingszones Voordelta, Voornes Duin, Duinen van Goeree/Kwade Hoek;
- een deelrapport over de speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone.

Voor u ligt het deelrapport over de speciale beschermingszones Waddenzee en Noordzeekustzone. Het deelrapport over de Voordelta, Voornes Duin, Duinen van Goeree/Kwade Hoek is gebaseerd op eerder uitgevoerd onderzoek, waarover door de Europese Commissie positief is geadviseerd.

In het kader van de PKB is al eerder onderzoek gedaan naar de effecten van de landaanwinning op de natuurwaarden van de Noordzeekustzone en de Waddenzee. Uit dat onderzoek is gebleken dat de landaanwinning kan leiden tot een vermindering van het slibgehalte en het vislarventransport nabij de kust ter hoogte van Den Helder. Het werd op dat moment niet uitgesloten dat deze veranderingen het ecosysteem van de Waddenzee en de Noordzeekustzone zouden kunnen beïnvloeden.

Op 26 januari 2005 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de concrete beleidsbeslissingen van de PKB-plus PMR vernietigd. Een van redenen was dat niet voldoende aannemelijk was gemaakt dat de aanleg van de landaanwinning, in samenhang met andere plannen en projecten, geen significant effect zou hebben op de te beschermen waarden van de Waddenzee.

Naar aanleiding van die uitspraak is besloten de PKB PMR te herstellen en daarvoor een Passende Beoordeling van de effecten op de Waddenzee en Noordzeekustzone te maken. Het voorliggende deelrapport doet verslag van dat onderzoek en vormt, samen met het deelrapport over de Voordelta, Voornes Duin, Duinen van Goeree/Kwade Hoek, de Passende Beoordeling ter onderbouwing van de deelproject landaanwinning uit de PKB.

